

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΚΑΜΤΣΙΔΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΑΠΘ

Οφείλω θερμές ευχαριστίες στον νυν και στον επίτιμο πρόεδρο του ΑΣΕΠ, στους αντιπροέδρους και στους συμβούλους των, που μου έδωσαν αυτό το βήμα, που μου έκαναν την τιμή να μπορώ να συμμετέχω στο σημαντικό αυτό συνέδριο και μάλιστα σε μια συνεδρία, στην οποία συμμετέχουν επίσης σημαντικοί νομικοί και διοικητικοί επιστήμονες.

Ισότητα και αξιοκρατία στις προσλήψεις στο δημόσιο, λοιπόν. Η πρόσβαση στα δημόσια αξιώματα, είναι όπως ειπώθηκε προηγουμένως, μια υπόθεση συνταγματικού ενδιαφέροντος και ενώ πολύ συχνά υπογραμμίζεται η σχέση αυτής της υπόθεσης με την αρχή του κράτους δικαίου, συχνά αμελείτε ότι η πρόσβαση στα δημόσια αξιώματα είναι μια υπόθεση που συνδέεται με τη δημοκρατική αρχή.

Ενταγμένη στο άρθρο 4 του ισχύοντος Συντάγματος, η ρύθμιση που επιτάσσει μόνον οι Έλληνες να έχουν πρόσβαση στα δημόσια αξιώματα, εκτός βέβαια από τις εξαιρέσεις που εισάγονται με ειδικό νόμο, έχει μια διπλή κανονιστική φορά. Το ισχύον Σύνταγμα επιτάσσει, πρώτα απ' όλα την ίση πρόσβαση όλων των Ελλήνων στις δημόσιες λειτουργίες, ενώ επιβάλλει επίσης τον αποκλεισμό όσων δεν είναι Έλληνες από τις δημόσιες λειτουργίες. Η δεύτερη αυτή κανονιστική πτυχή του άρθρου 4, δεν θα την εξετάσουμε σήμερα διότι απαιτεί αυτοτελή διαπραγμάτευση και μάλιστα, η ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε. δημιουργεί ιδιαίτερα ερμηνευτικά προβλήματα, τα οποία δεν συνδέονται και με την παρούσα θεματική.

Το συνταγματικό ενδιαφέρον για την πρόσβαση των Ελλήνων στα δημόσια αξιώματα, όπως είπε ο καθηγητής κ. Μακρυδημήτρης, εμφανίζεται ήδη με την σύνταξη του ελληνικού κράτους, με το Σύνταγμα της Επιδαύρου, ενώ ειπώθηκε ότι το 1844 με το Σύνταγμα - συνάλλαγμα, το οποίο υιοθετήθηκε εκείνη την περίοδο υπάρχει μια υποχώρηση. Εδώ θα ήθελα, με όλο το σεβασμό, να διαφωνήσω με τον καθηγητή κ. Μακρυδημήτρη, δεδομένου ότι οι συνθήκες εντός των οποίων διαμορφώθηκε η συγκεκριμένη διάταξη, να μπορούν να αμεληθούν, όπως θα μπορεί να αμεληθεί το γεγονός ότι σε αυτήν, έτσι όπως διαμορφώθηκε «μόνοι δε πολίται Έλληνες γίνονται

δεκτοί εις όλα τα δημόσια επαγγέλματα» συνδέεται στενά με την τότε ιστορική συγκυρία και με τις αντιλήψεις που αυτή διαμόρφωσε, τόσο για τη δημοκρατία όσο και για τη δημόσια διοίκηση.

Υπενθυμίζω τα αυτονόητα, ότι η επανάσταση του 1843 γίνεται ενάντια σε ένα απολυταρχικό καθεστώς, που εκτός από αυτό το βασικό χαρακτηριστικό του, είχε ως ίδιον την άσκηση της δημόσιας διοίκησης, των βασικότερων κρατικών λειτουργιών από μη Έλληνες. Είναι η περίοδος της βαυαροκρατίας, όπου οι Έλληνες εξορίζονται από τα δημόσια αξιώματα.

Θεωρώ δευτερεύουσα την σύγκρουση μεταξύ αυτοχθόνων και ετεροχθόνων και επιτρέψτε μου να σας διαβάσω ένα απόσπασμα από τη παρεξηγημένη παρέμβαση του στρατηγού Μακρυγιάννη για αυτό το ζήτημα: «Οι γριές των σκοτωμένων διακονεύουν, όσοι αγωνιστάί μείναν, οι περισσότεροι νηστικοί και δυστυχισμένοι, μην υποφέροντας την δυστυχίαν πάνε λησταί και τους πιάνει η δικαιοσύνη, βάνει την τζελατίνα και τους κόβει και γιομάτες οι φυλακές του Κράτους, τους αδικούνε και χάθηκαν, το άνθος της πατρίδας. Διά τους αγωνιστάς και χήρες κι' ορφανά και δια εκείνους πού θυσίασαν το ειδικό τους – όλη την περιουσία της έδωσε η Μαντώ Μαυρογένους στον αγώνα - δεν έχει ψωμί η πατρίδα. Δι' αυτούς όλους είναι φτωχή και δια τον Αρμασπέρη έχει οπούρθε ψωριασμένος κόντης κι' έφυγε μ' ένα μιλιούνη τάλαρα κι αγόρασε εις την πατρίδα του έναν τόπον και τον έβγαλε «Ελλάς» και μουτζώνει εμάς τους ανόητους Έλληνες. Πού 'ναι οι καλύτερες γες, πού 'ναι τ' αργαστήρια των Τούρκων και σπίτια, πού είναι τα περιβόλια και οι σταφιδοτόποι; Ποιοι τάχει παρμένα;». Πρόκειται για ένα ζήτημα σημαντικής πολιτικής και κοινωνικής διάκρισης, το οποίο έρχεται να αντιμετωπίσει το Σύνταγμα το 1844, προφανώς όχι καταλύοντας την αρχή της αξιοκρατίας.

Ναι, υπήρχε ανάγκη ανταπόδοσης της πατρίδας στους αγώνες που είχαν κάνει όσοι την δημιούργησαν, όσοι σύστησαν αυτό το συμβολικό Δερβένι, στο οποίο καλούνταν να εφαρμοστεί η ισότητα και να εξασφαλισθεί η ελευθερία, αλλά εκείνη την περίοδο ένα ερώτημα ήταν κυρίαρχο στο πολιτικό λόγο. Πόσο μπορεί να είναι ελεύθεροι οι Έλληνες, όταν τη διοίκηση στελεχώνουν οι προστάτες της δυνάμεις; Ο στρατηγός και οι φίλοι του, αυτοί που ξεσηκώθηκαν και διεκδίκησαν το Σύνταγμα, δεν διεκδικούσαν μόνο υλικές απολαβές. Σε μια περίοδο που σε όλη την Ευρώπη κρατούσε η αντίληψη, ότι

η δημόσια διοίκηση είναι απλώς εκτελεστής του νόμου μαζί με τους δικαστές. Τι ήταν η δημόσια διοίκηση; *La bouche de la loi*. Δεν είχε εξουσίες, δεν μπορούσε να διαχειριστεί τη δημόσια διοίκηση. Η παρουσία των ξένων στην Ελλάδα και ο αποκλεισμός των Ελλήνων από τη δημόσια διοίκηση, έκανε φανερή, έκανε ανάγλυφο το γεγονός, ότι η δημόσια διοίκηση είναι μια σημαντική παράμετρος διαμόρφωσης και διαχείρισης της κρατικής εξουσίας.

Με αυτή την έννοια, λοιπόν, αναμορφώθηκε η διάταξη το 1844 και με αυτή την έννοια ως δημοκρατικό κεκτημένο, παραμένει μέχρι σήμερα στα Συντάγματα μας και θα έλεγα ότι είναι αδύνατον να θεωρηθεί πως η απάλειψη της ρήτρας της αξιοότητας σημαίνει την προς τα κάτω ισοπέδωση δυνάμει του Συντάγματος, διότι κατά την συντακτική διαδικασία του 1843 έως 1844, έντονη υπήρχε η συμμετοχή του τότε συμβουλίου της αξιοκρατίας, που εισέφερε ρυθμίσεις ενισχυτικές του κράτους δικαίου και όπως μεταγενέστερα, η συνταγματική θεωρία, αλλά και η νομολογία κατόρθωσε να εντάξει στην συνταγματική πρόβλεψη της ίσης πρόσβασης την αρχή της αξιοκρατίας και με τον τρόπο αυτό στη χώρα μας ειδικά, να υπάρχει μια στενή σχέση κράτους δικαίου και δημοκρατίας.

Βέβαια, οι συνταγματικές προβλέψεις δεν αρκούν. Η πρόσβαση στη δημόσια διοίκηση, σύμφωνα με τις αρχές που ανέκαθεν προβλέπει ο καταστατικός χάρτης της χώρας, βρίσκεται σε στενή σχέση με τα βασικά χαρακτηριστικά του πολιτεύματος. Παρότι το Σύνταγμα παρέμενε αναλλοίωτο, είχε αυτό το περιεχόμενο από την ίδρυση του Κράτους, οι πρακτικές πρόσληψης των δημοσίων υπαλλήλων, οδηγούσαν στην εξαθλίωση τους. Νομίζω, όσοι κυκλοφορούμε στο κέντρο της Αθήνας γνωρίζουμε καλά την σημασία της ονομασίας της πλατείας Κλαυθμώνος. Εκεί ήταν οι δημόσιοι υπάλληλοι, που με την αλλαγή του Υπουργού και όχι της Κυβέρνησης, απολύονταν και διεκδικούσαν δουλειά. Ήδη, ο Καθηγητής κ. Μακρυδημήτρης αναφέρθηκε στη μεγάλη τομή, που αποτέλεσε η πρόβλεψη της μονιμότητας στην Συντακτική διαδικασία, στη διαδικασία αναθεώρησης, όπως ήθελε ο ίδιος να λείει, από τον Ελευθέριο Βενιζέλο.

Αυτό το οποίο όμως, πρέπει να επισημανθεί, γιατί έχει σημασία για τον σύγχρονο διάλογο, είναι ότι, μαζί με την μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων, αυτών δηλαδή που αποτελούν τον κορμό της δημόσιας διοίκησης, που αποτελούν την ραχοκοκαλιά του Κράτους, προβλέφθηκε ήδη

τότε, σε συνέπεια με τα γενικώς ισχύοντα στις συγγενικές μας έννομες τάξεις στην Ευρώπη και ο θεσμός των μετακλητών. Τον συναντούμε στο Σύνταγμα του 1911. Γιατί;

Διότι, εκτός από τους τακτικούς δημοσίους υπαλλήλους, ο συντακτικός νομοθέτης αναγνώρισε ότι, για να ασκηθεί πολιτική, θα πρέπει να υπάρχουν και κάποιοι υπάλληλοι, που θα έχουν την πολιτική εμπιστοσύνη των Υπουργών, προκειμένου να επέρχεται η αναγκαία σύνδεση ανάμεσα στην ιεραρχικά δομημένη υπαλληλία και στην πολιτική της ηγεσία. Ούτε όμως η μονιμότητα υπήρξε αρκετή, προκειμένου να εξασφαλιστεί ο σεβασμός της αρχής της ίσης πρόσβασης και της αξιοκρατικής στελέχωσης των δημοσίων υπηρεσιών. Το μετεμφυλιακό Κράτος, παρά τις προσπάθειες που σποραδικά έγιναν, γνώρισε και τον νομοθετικό αποκλεισμό των ηττημένων και πρακτικές, σύμφωνα με τις οποίες, η στελέχωση του δημοσίου τομέα ήταν προσωπική επιλογή των κυβερνώντων. Έτσι, μετά την πτώση της δικτατορίας, γενικευμένη ήταν η πεπιοίηση, πως, όταν δεν λειτουργούν οι δημοκρατικοί θεσμοί, οι εγγυήσεις που περιβάλλουν την δημόσια διοίκηση και βέβαια και αυτές που αφορούν την πρόσβαση σε αυτήν, ατονούν και η επιλογή των στελεχών της, καθίσταται προσωπική υπόθεση των κυβερνώντων. Όταν χωλαίνει το δημοκρατικό πολίτευμα, η δημόσια διοίκηση καθυποτάσσεται, όχι απλώς στις κομματικές στοχεύσεις του εκάστοτε υπουργού, αλλά συχνά και στις προσωπικές επιδιώξεις των φορέων της εξουσίας.

Η έλευση της τρίτης ελληνικής Δημοκρατίας και η υιοθέτηση του ελληνικού Συντάγματος, στηρίζεται στην αποτίμηση της προηγούμενης εμπειρίας. Έτσι, μπορούμε να πούμε, ότι παρατηρείται μια συνέχεια, σε ό,τι αφορά την ένταξη των θεμελιωδών αρχών που ρυθμίζουν την πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες. Στο σημερινό μας Σύνταγμα, οι αρχές της ίσης πρόσβασης και της μονιμότητας συναντώνται στο άρθρο 4 και στο άρθρο 103 του Συντάγματος. Ενώ υπήρξαν θετικές βελτιώσεις, η τυποποίηση του δικαιώματος ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας και συμμετοχής στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή του τόπου, είναι ένα σημαντικό εργαλείο και το συναντούμε συχνά στην νομολογία, που αφορά τις προσλήψεις, διότι, ειδικότερη έκφανση της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας αποτελεί η ευχέρεια του καθενός να σχεδιάζει την σταδιοδρομία του και να την αναπτύσσει, σύμφωνα με τις δεξιότητές τους,

ενώ συναντώνται και δύο τομές. Η πρώτη, με την υιοθέτηση του Συντάγματος, που συνίσταται στη δυνατότητα λήψης θετικών μέτρων για την άρση των υφιστάμενων κοινωνικών ανισοτήτων, ιδίως σε βάρος των γυναικών, και η δεύτερη, με μεταγενέστερη αναθεώρηση που αφορά την υπαγωγή των προσλήψεων στον έλεγχο της ανεξάρτητης αρχής, δηλαδή του ΑΣΕΠ.

Έτσι, μπορούμε να πούμε, ότι το συνταγματικό πλαίσιο είναι απολύτως επαρκές για την εξασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης και μπορούμε να διερευνήσουμε τι σημαίνει αυτό και από άποψη αξιοκρατίας, λαμβάνοντας πάντως υπόψη, ότι η ομαλή λειτουργία των κοινοβουλευτικών θεσμών, ευνόησε τον σεβασμό της αρχής της ίσης πρόσβασης, αλλά δεν φάνηκε επαρκής συνθήκη για την δημοκρατική στελέχωση των δημόσιων υπηρεσιών. Δεν πρόκειται, άλλη μια φορά, για έλλειμμα του Συντάγματος, αλλά για δυσλειτουργία του κομματικοπολιτικού συστήματος, η οποία προσελάμβανε ενίοτε και νομοθετική μορφή. Θυμίζω απλώς τον Ν. 1943 του 1991, με βάση τον οποίο μονιμοποιήθηκαν, κατέλαβαν οργανικές θέσεις στο δημόσιο οι συνεργάτες των βουλευτών και των κομμάτων.

Κατά τα κρατούντα στην χώρα μας, αυτή η δυσλειτουργία του κομματικού και του πολιτικού συστήματος, μετατέθηκε στο Σύνταγμα και έτσι βρήκε θεμέλιο εκεί η λειτουργία του ΑΣΕΠ, που προβλέπεται στο άρθρο 103 και που θα λέγαμε, ότι αποτελεί μια πρόδρομη εκδήλωση της προσπάθειας αποκομματικοποίησης του Κράτους, δεδομένου ότι η ανεξάρτητη αρχή ιδρύθηκε και λειτουργεί από τα μέσα της δεκαετίας του 1990.

Η λειτουργία του ΑΣΕΠ, ενισχύει τις διαδικαστικές εγγυήσεις που περιβάλλουν το σύστημα προσλήψεων στο δημόσιο, αλλά μαρτυρά επίσης και την επικράτηση μιας συγκεκριμένης αντίληψης της ισότητας. Θα έλεγα, μαρτυρά την επικράτηση της αντίληψης, σύμφωνα με την οποίαν η ισότητα δεν είναι τίποτε άλλο, παρά ισότητα ευκαιριών. Ωστόσο, αν δούμε την νομολογία της τελευταίας 20ετίας, 25ετίας, η οποία αναπτύσσεται ακριβώς μέσα σε ένα σύστημα ενισχυμένων διαδικαστικών εγγυήσεων για την πρόσβαση στο δημόσιο, θα γίνει εύκολα αντιληπτό, ότι η ανεξάρτητη αρχή αποτελεί μια παράμετρο του παιχνιδιού και του ανταγωνισμού, στον οποίο βρίσκονται οι θεμελιώδεις αρχές του Συντάγματος.

Εξάλλου, η ίδια η θεσμοθέτηση του ΑΣΕΠ, επιβλήθηκε, όχι ως αγαθό καθαυτή, αλλά ως εγγύηση τήρησης των συνταγματικών αρχών της ισότητας

και της αξιοκρατίας και ειδικότερα, της ελεύθερης πρόσβασης και σταδιοδρομίας κάθε έλληνα πολίτη στις δημόσιες θέσεις, κατά το λόγο της προσωπικής του αξίας και ικανότητας, καθώς επίσης και για τον σεβασμό της αρχής της διαφάνειας και του Κράτους Δικαίου, από την πολύ πρόσφατη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, όπως αυτή παραπέμπεται.

Μπορούμε λοιπόν να πούμε, ότι από τη στιγμή που λειτουργεί το ΑΣΕΠ και από τη στιγμή, που με τις πρόσφατες συνταγματικές τροποποιήσεις, αυτό αναγνωρίζεται ως θεμελιώδης εγγύηση, η ίση πρόσβαση στις δημόσιες λειτουργίες είναι απλώς μια ισότητα ευκαιριών; Νομίζω, ότι ούτε η ιστορική, ούτε η συστηματική ερμηνεία της σχετικής διάταξης επιτρέπει μια τέτοια απόφαση.

Αν εντάξουμε την πρόβλεψη λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής στο άρθρο 103 του Συντάγματος, συνολικά, θα διαπιστώσουμε το εξής: Το Σύνταγμα επιτάσσει οι προσλήψεις να γίνονται για την πλήρωση οργανικών θέσεων, για τις οποίες ο νόμος πρέπει να προβλέπει τα προσόντα, που απαιτούνται. Με άλλα λόγια, στο πλαίσιο αυτής της συνολικής ρύθμισης, η κρίση για την κατάληψη μιας θέσης, σέβεται την Αρχή της Ισότητας, όταν τα προβλεπόμενα προσόντα προσδιορίζονται με απρόσωπο, αντικειμενικό τρόπο και όταν στοχεύουν στην επιλογή στελεχών, τόσο με ικανότητες επαγγελματικές, όσο και εμπορούμενων από κοινωνικές και δημοκρατικές αξίες. Και στο σημείο αυτό, θα συμφωνήσω, ελαφρώς διαφοροποιούμενη από τους δύο προ-λαλήσαντες, ότι το σύστημα του διαγωνισμού δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις σύγχρονες ανάγκες. Απλώς και η εισαγωγή των άλλων μεθόδων, που έχουν επιλεγεί ή που προβλέπονται διεθνώς, όπως, για παράδειγμα η διενέργεια συνέντευξης, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους, ιδίως τον κίνδυνο αποκλεισμού των ιδεολογικώς, πολιτικώς, κ.τ.λ. διαφοροποιούμενων από τις κρατούσες αντιλήψεις.

Εντελώς συνοπτικά, -γιατί βλέπω ότι ο χρόνος με πιέζει-, η ίση πρόσβαση και αξιοκρατία γίνονται σεβαστές όταν ο Νομοθέτης προσδιορίζει τα απαιτούμενα προσόντα. Πώς; Με βάση τις ανάγκες της οργάνωσης των υπηρεσιών του κράτους. Για το λόγο αυτό, όπως έχει πει και το Συμβούλιο της Επικρατείας, μπορεί να εισάγει κωλύματα διορισμού, ακόμα και κατά φύλο κώλυμα. Πάντως, όμως, τα κωλύματα και τα προσόντα πρέπει να συνδέονται με τη φύση και την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας. Χαρακτηριστική είναι η

κρίση περί αντισυνταγματικότητας της ρύθμισης, που προβλέπει την αφαίμαξη των στρατιωτικών ή το θρήσκευμα καθηγητών, ενώ ειδικότερη έκφανση της Αρχής της Ίσης Πρόσβασης είναι η απαγόρευση των διακρίσεων, μέσω του ορισμού των προσόντων για τη διενέργεια διαχωριστικής διαδικασίας. Πρόκειται για μια Νομολογία έμφυλη, σύμφωνα με την οποία η πλήρης απαγόρευση των διακρίσεων, με βάση το φύλο, έχει κριθεί αντισυνταγματική. Οι ποσοτώσεις των γυναικών, ενώ στην αρχή είχαν κριθεί αντισυνταγματικές, με την πρόσφατη Νομολογία κρίνονται ως αποκλίσεις, που επιτρέπονται μόνο εφόσον προβλέπονται από ειδική διάταξη και δικαιολογούνται από αποχρώντες λόγους. Είναι, δε, πρόσφορες και αναγκαίες για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, ενώ απολύτως κυμαινόμενη και μη εγγυητική είναι η Νομολογία, η οποία αφορά τις έμμεσες διακρίσεις. Έτσι, για παράδειγμα, έχουμε απόφαση, που έκρινε συνταγματική την πρόβλεψη ενιαίου - και για τα δύο φύλα - ορίου ύψους για την εισαγωγή στις σχολές της ΕΛ.ΑΣ., -1,70 μ. οι άντρες, 1,70 μ. ύψος οι γυναίκες-, ενώ αντισυνταγματική τη μη πρόβλεψη αναβολής των αθλητικών εξετάσεων, λόγω εγκυμοσύνης.

Να συμπληρώσουμε, λοιπόν, την Αρχή της Ίσης Πρόσβασης, με μια ανανεωμένη αντίληψη της αξιοκρατίας, μια αντίληψη, που δεν εξαντλείται στην ύπαρξη τυπικών προσόντων, που δεν στελεχώνουν τη Δημόσια Διοίκηση, με αυτό που οι Γάλλοι λένε «μπετ α ντιπλομ»; Βεβαίως. Όμως, όπως προείπα, τα νέα συστήματα πρόσληψης και εξέλιξης των υπαλλήλων, που αποσκοπούν στην ουσιαστικότερη αξιολόγηση καθενός υποψήφιου, ενέχουν κινδύνους. Και πρώτος κίνδυνος είναι η υποκειμενικότητα των εξεταστών. Για το λόγο αυτό, το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο προβλέπει να ακολουθούνται ορισμένες ειδικές διαδικασίες, όπως η υποχρεωτική σύνταξη πρακτικού για την προφορική συνέντευξη και η υποχρέωση ειδικής αιτιολογίας, σε όλες τις περιπτώσεις επιλογής προϊσταμένων.

Και οι κοινωνικές ανισότητες; Πολύ ωραία. Θα στελεχώσουν τη δημόσια διοίκηση με πρόσωπα, που είναι κάτοχοι πολλών τυπικών προσόντων, που έχουν μεταπτυχιακό, ειδικές γνώσεις και ενδεχομένως, - δεν ξέρω, κύριε Καθηγητά, αν είστε υπέρ της αξιολόγησης των ψυχικών ικανοτήτων. Θέλετε να βάλουμε και «ψυχομετρητάς» στη Δημόσια Διοίκηση; Αν θέλετε και ψυχομετρικά τεστ στη Δημόσια Διοίκηση.....

Ωστόσο, ποιοι μπορεί να έχουν αυτά τα προσόντα; Πόσο άξιο και αξιοκρατικό είναι το σύστημα, που αποδίδει προτεραιότητα σε αυτές τις κατηγορίες υποψηφίων, χωρίς να λαμβάνονται υπ' όψιν οι κοινωνικές ανισότητες και τα κοινωνικά στερεότυπα, τα οποία διατηρούν κατηγορίες πολιτών, σε μια δυσμενή κατάσταση, σε μια θέση δυσμενέστερη σε σχέση με τον υπόλοιπο πληθυσμό.

Δεν έχω το χρόνο να αναφερθώ στη σχετική Νομολογία. Απλώς, ήθελα να διατυπώσω, με πολύ δισταγμό, μια πρόταση: Να προβλεφθεί ποσόστωση υπέρ των μουσουλμανο-παιδών και όχι μόνο της Θράκης, σε διαγωνιστικές διαδικασίες, προκειμένου αυτή η κοινωνική κατηγορία, αυτή η ομάδα των συμπολιτών μας, να μην παραμένει αποκλεισμένη από τη Δημόσια Διοίκηση.

Ανακεφαλαιώνοντας επιτρέψτε μου ακόμη μια λέξη. Στην εποχή του γενικού ανταγωνισμού, εκεί όπου η Αρχή της Ισότητας κινδυνεύει να εξαντληθεί σε μια ριζική ισότητα των ευκαιριών, δεν μπορούμε να ξεχνούμε την καταγωγή της σχετικής Συνταγματικής Ρύθμισης και τη σχέση της με τις δύο πιο θεμελιώδεις Αρχές του Πολιτεύματος, - τόσο την Αρχή του Κράτους Δικαίου, όσο και τη Δημοκρατική Αρχή.